

П'ЯТЬ
ПОГЛЯДІВ
НА ВЕСНЯНИЙ
ВОГОНЬ

ОЛЕГ
ПОЛЯКОВ

Львів
Видавництво Старого Лева
2025

УДК 821.161.2-31
П 55

Олег Поляков

П 55 П'ять поглядів на весняний вогонь [Текст] : роман / Олег Поляков. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2025. — 392 с.

ISBN 978-966-448-367-1

Роман «П'ять поглядів на весняний вогонь» українського письменника Олега Полякова продовжує традицію нової «хімерної» прози, яку автор започаткував у своїх попередніх творах.

Це розповідь про благородні українські серця, що сповнені великої любові до світу і скромності щодо себе. Про таких людей ніколи не згадають соціальні мережі, й у цьому полягає роздвоєність (іронія? загадка? примха?) нашого світу, оскільки їхні імена вже записані на небесних скрижалях.

Ось вони, п'ятеро, сидять біля багаття, чаркуються, усміхаються, танцюють, а нам годі зрозуміти, що насправді зібрало їх тут — випадок, чиясь воля чи доля? Цю загадку ще доведеться розплутати, пройшовши з кожним із героїв через його непросте життя — з втратами й ранами, розчаруванням і надією, благородством і любов'ю. Врешті п'ять різних історій сплетуться в один сюжет — шорсткий, правдивий і магічний, з присмаком гіркого тютюну і щемкої ніжності.

Ця книжка доводить, що центр Землі — поняття зовсім не географічне, а винятково духовне, і що одного весняного вітряного дня він цілком може переміститися в провінційне містечко на Сході України.

УДК 821.161.2-31

© Олег Поляков, текст, 2025
© Богдана Давидюк, обкладинка, 2025
© Видавництво Старого Лева, 2025

ISBN 978-966-448-367-1

Усі права застережено

Пам'яті мамі й батька

лише в страшному сні
я вічний мешканець рівнини.

В. Г. Оден, «рівнина»

сам композитор не міг би натішитися
таким милим спотворенням свого твору.

Й. В. фон Гете, «вибіркові спорідненості»

ПРОЛОГ

Навіть випадкового, побіжного погляду було досить, аби захотіти спинитися й уважніше роздивитися цю дивакувату компанію. Три чоловіки та дві жінки віком від майже тридцяти до майже вісімдесяти сиділи біля вогнища посеред занедбаного подвір'я на околиці Павлограда. Вони вмостились у стареньких кріселях навколо саморобного столу: пили вино й коньяк, їли м'ясо, рибу, сир, оливки, а стара висока абрикоса щедро обсипала їх цвітом, ніби снігом.

Здається, вони відверто блазнювали, кожен на свій лад: сум, розпач, радість, надія, заздрість, пиха, великодушність, любов — чого лише не передавали їхні губи, очі та зморшки. Але ж ні, все було по-справжньому, бо за мить, коли сонце затуляли хмари й тіні мережили їхні обличчя, збіговисько враз ставало зосередженим і серйозним, прикипало очима до вогню — як середньовічні алхіміки в очікуванні народження із полум'я Вічної людини.

Зненацька зривався вітерець і годував їх димом — вони кашляли й тихенько лаялися, достоту як ті дитячі аніматори з пляжів Азовського моря, які сховалися від публіки на перекур і на кілька хвилин отримали змогу стати самими собою.

А коли сонце знову визирало з-за хмар, і вгамовувався вітер, і молоде весняне проміння лоскотало волосинки на обличчі й у носі, тоді вони беззахисно мружились і нагадували янголів, які випали з райського гнізда на холодну землю й тепер відіграються біля багаття.

— Котре сьогодні число? — запитав Макс, не відводячи погляду від вогню.

Максові було двадцять сім, але його обличчя прикрашала не модна серед ровесників борода, а тонкі чорні вуса зі загнутими догори кінчиками, майже як у Сальвадора Далі. Час од часу Макс зненацька підводився з кріселя — й одразу падав у нього, наче хотів доламати старі пружини, кілька з яких визирало з-під оббивки.

— Початок квітня, — відповіла Наталя.

Вона, сорокашестирічна, мала довговиде обличчя, біляве фарбоване волосся та великі голубі очі, які контрастували зі щедро підмальованими віями, — провінційна модниця, одне слово. Від природи Наталя була доволі приваблива. Це було й зараз помітно, — як і те, що вона чимось сильно схвильована: її довгі тремтливі пальці постійно відгортали кришечку сигаретної пачки, коли раз у раз діставала сигарети.

— А все-таки? — не заспокоювався Макс.

— Запитай у Юрка, — відповіла Наталя. — Він мусить пам'ятати, коли народився.

— А й справді. Яка різниця? — змирився Макс.

Він поблукав поглядом подвір'ям, де бував уже не раз: старий будинок із червоної цегли мав три вікна з різним ступенем прозорості шиб — наче за кожною причаїлась окрема епоха. Он вісімдесяті, там дев'яності, а тут двотисячні; надгризений часом шифер; подекуди

кущі здичавілого бузку замість паркану; дерев'яний туалет із вирізаним сердечком-віконцем під дашком.

— За фактом, синку, весна, та більше схоже на осінь, — сказав Григорій.

Йому, найстаршому, було вже сімдесят сім, хоча з вигляду здавалося, що всі сто сімдесят сім. Обличчя нагадувало радше порепаний від спеки річковий глей. А ще чоловік не мав кисті лівої руки. Нібито смерті набридло чекати на Григорія і вона почала потроху забирати те, що належить їй за споконвічним правом. Григорій кілька останніх років уже не палив, бо за свій довгий вік так прокуриив легені, що, якби можна було зішкребти з них смолу, вистачило би діжку просмолити. Він просто підкурював цигарку і тримав її поміж пальцями, доки та зітлівала.

— Ні, осінь не така, — з ніжним жалем подивилася на нього Валентина і подумала: «Ти сам як осінь. Осінній привид, який гадає, що він людина».